

3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ

ENGELSİZLER

**TOPLUMUN
YARATTIĞI ENGELLER**

**DOĞRU
İLETİŞİM**

ÖNSÖZ

Bahçelievler Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak hizmet verdiğimiz Engelli bireyler için bugün farkındalık oluşturacak bilgileri sizinle paylaşmak istedik. Türkiye'de yaşayan 9 milyon engeli olan birey var. Bu sayımızda engelli bireylerin yaşantıları ve doğru iletişim yöntemleri konusunda toplumsal bilinç oluşturmak istiyoruz ;

**SEVGİ İLE ENGELSİZ YARINLARA
'HEP BİRLİKTE'**

ENGELSİZLER

Dünyada ve Türkiye'de Engelliler ile ilgili mevcut yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Ülkemizde 5378 sayılı kanun ile engelli hakları güvence altına alınmıştır. 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 30. Maddesi ile ise Engeli Olan bireylerin İş İstihdamlarına dair düzenlemeler yapılmıştır. Ancak bu düzenlemeler globalleşen dünya şartlarına göre revize edilmektedir.

ENGEL TÜRLERİ

- Zihinsel Öğrenme yetersizliği olan Bireyler
- İşitme Yetersizliği Olan Bireyler
- Görme Yetersizliği Olan Bireyler
- Ortopedik Yetersizliği Olan Bireyler
- Dil ve Konuşma Güçlüğü Olan Bireyler
- Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler
- Duygusal, Davranışsal ve Sosyal Uyum Güçlüğü Olan Bireyler
- Otistik Özellikler Gösteren Bireyler

TOPLUMUN YARATTIĞI ENGELLER

Toplumun diğer bireyleri için sorun olmayan pek çok konu engelli bir birey için aşılması gereken büyük bir sorun haline gelebilmektedir. Bu sorunların çözümü için engelli kişinin kendisi kadar toplumun diğer bireyelerine de görevler düşmektedir. Günlük yaşama dâhil olma çabası gösteren engelliler, genel olarak toplumda “ayrımcı” davranışlar ile karşılaşmaktadır. Engelli bireylerin toplumsal alanda iyi hissedebilmesi için toplumun doğru iletişim yöntemlerini bilmesi gerekmektedir.(1) Peki iletişimde doğru davranış örnekleri nelerdir ?

İLETİŞİMDE DOĞRU DAVRANIŞ ÖNERİLERİ

1. Rahat olun.
2. Yardım teklif edin. Fakat yardım etmeden ÖNCE kişinin kabul etmesini bekleyin.
3. Engelli bir kişinin bir şeyi yapması/söylemesi biraz zaman alabilir, sabırla bekleyin.
4. Engelli bir kişiyle refakatçısı aracılığıyla konuşmayın, kişinin kendisi ile konuşun.
5. Kişinin durumu ile ilgili gereksiz sorular sormayın.
6. Doğal olun, aşırı ilgili davranmayın.

Kullanılan kelimeler tutumlarımızı ve düşüncelerimizi yansıtır. Bu yüzden doğru kelime seçimi çok önemlidir. (1)

GÖRME ENGELLİ KİŞİLER İLE DOĞRU İLETİŞİM

- Kişinin tam görme engeli varsa iletişime geçmeden önce kendinizi tanıtırın.
- Normal bir tonda konuşun.
- Yürürken siz onun koluna girmeyin, kolunuza girmesini teklif edin.
- Yol göstermek amacıyla bir adım önde yürüyün.
- Yürürken önünüze çıkan merdiven, çukur gibi engeller karşısında uyarın.
- Yön tarif edeceğiniz zaman “sağa iki metre” ya da “yüz adım” gibi ölçüler kullanın.

- Yanından ayrılacağınız zaman bunu mutlaka ona söyleyin. •
- Merdiven ya da asansör tercihini kişiye bırakın.
- Sonra görüşürüz’ ya da ‘görmüyor musun?’ gibi terimler kullandığınızda utanmayın, üzülmeyin.
- Görme engelli kişinin bastonuna dokunmayın. Kişi bastonu bir yere bıraktığında bastonun yerini değiştirmeyin. Değiştirirseniz bunu ona söyleyin.

FİZİKSEL YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER İLE DOĞRU İLETİŞİM

- Tekerlekli sandalyedeki bir kişi ile konuşurken mümkünse onunla aynı hizada olun.
- Fiziksel engelli bir kişiye yol tarif ederken tüm koşulları göz önünde bulundurun (mesafe, merdiven, tümsekler, ...).
- Kişinin el fonksiyonları limitli ise ya da protez kolu varsa tokalaşmayın.
- Tekerlekli sandalyedeki bir kişinin sandalyesini itmeden önce mutlaka izin alın. (1)

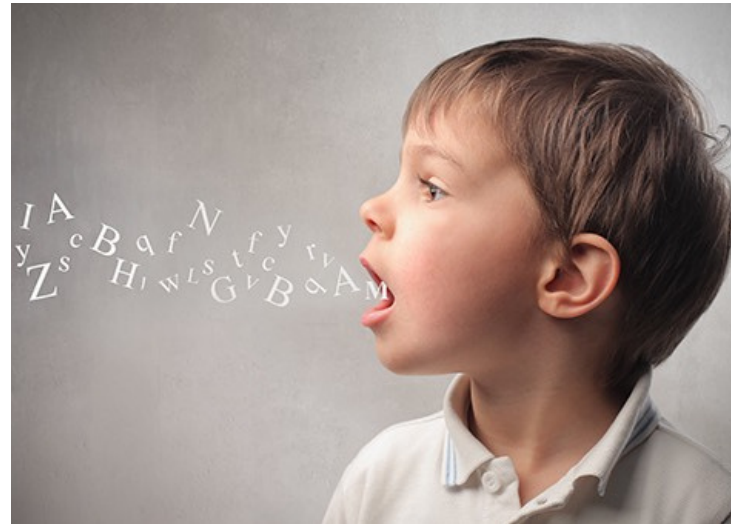

İŞİTME ENGELİ OLAN BİREYLER İLE DOĞRU İLETİŞİM

- Kişi dudak okuyarak iletişimini sağlıyor ise;
 - Doğrudan kişiye bakın ve tane tane konuşun.
 - Normal konuşma ritminden biraz daha yavaş konuşun.
 - Abartılı dudak hareketleri yapmayın
 - Jest ve mimiklerinizi kullanın.
 - Başınızı oynatmayın.
 - Kişinin yüzünüzü görmesini sağlayın ve ağzınızı kapatmayın.
- kişinin ne tip iletişim (işaret dili, mimikler, yazmak ya da konuşmak) tercih ettiği öğrenin.
 - Kişiyile konuştuğunuzu fark etmesi için omzuna dokununuz ya da el sallayın.
 - Kısa ve net cümleler kurun.
 - Normal bir ses tonu ile konuşun.
 - Kişinin anlayıp anlamadığını kontrol etmek için ondan geri bildirim alın. .
 - İşitme cihazı kullanıyorsa sakın ortamlarda konuşmayı tercih edin ve asla bağıarak konuşmayın.
 - İşitme engelli birine sağır ve dilsiz olarak tanımlamayın. Çünkü bazıları konuşabilir; konuşamayanlar ise işaret dilini kullanır.
 - İşitme engelli ile konuşan birinin arasına girmeyin. İletişimlerini zorlaştırabilirsiniz.

DİL VEYA KONUŞMA BOZUKLUĞU OLAN BİREYLER İLE DOĞRU İLETİŞİM

- Dikkatinizi verin, acele etmeyin ve kişiye konuşabilmesi için yeterli süre tanıyın.
- Sessiz ortamlarda konuşmayı tercih edin.
- Kişiyi düzeltmeyin ve onun yerine konuşmayın.
- Kişinin ne dediğini anlamadığınız halde anlamış gibi davranmayın.
- Doğru anlayıp anlamadığınızı kişiye sorarak doğrulayın..
- Dilde algı zorlukları çekenler soruları veya talimatları yavaş anlayacakları için onlara bilginin içselleştirilmesi için zaman tanıyın.

BİLİŞSEL ENGELİ OLAN BİREYLER İLE DOĞRU İLETİŞİM

- Sabırlı olun.
- Kişiyi düşüncelerini sözel olarak ifade etmesi için süre tanıyın.
- Basit kelimeleri içeren sade bir dil kullanın.
- Gerekirse aynı şeyi farklı yollardan anlatmayı deneyin.
- Aynı anda birkaç şey söylemek kafa karıştırıcı olabilir, anlaşılmadığını hissederseniz daha basite indirgeyerek tekrarlayın.
- Yanındakilerle değil, kişinin kendisi ile direkt iletişim kurun,
- Bazen resimler de iletişim için etkili bir yol olabilir.

Engeli olan bireylerin hem kamusal alanda hem özel alanda en çok karşılaştıkları zorluklar önyargılar ve iletişim engelleridir. Toplum olarak karşılaştığımız iletişim engellerine ve doğru iletişim kurma yöntemlerine dikkat çekmek istedik. Bu bağlamda alışagelen düşünme ve iletişim yöntemlerinden farklı yollar edinmek gerekmektedir. Engelliliğin yalnızca tıbbi yaklaşımlarla değil, toplumsal ve hak temelli yaklaşımlar üzerinden değerlendirilmesi engeli olan bireylerin sosyalleşmesini sağlayacaktır.

FARKLI BİR İLETİŞİM MÜMKÜN..

Yararlanılan Kaynaklar

- 1.Hacettepe Üniversitesi,“Engelleri Birlikte Aşalım” Farkındalık ve Ulaşılabilirlik Rehberi(2013)
2. 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun
- 3.Engelli Bireylerin Yaşamdan Beklentilerinin İncelenmesi (Öztabak,2017)